

SOCIETAT

La mà justiciera: Els presos “molt perillosos”

Blanca Busquets

Si us hi heu fixat llegint les notes dels diaris, els presos que s'escapen sempre són “molt perillosos”. Us heu demanat per què? Potser perquè només la gent molt perillosa té ganes de fugir? Potser perquè els altres entenen que s'han de portar bé i esperar el dia que hagin complert la condemna tota sencera? Pensar això seria una mica absurd, ja que el desig de llibertat és un desig inherent en la condició humana, i qualsevol persona empresonada, pacífica o perillosa, tendeix de manera natural a escapar-se.

Aleshores... Per què només els molt perillosos s'escapen o intenten escapar-se? La resposta és més senzilla del que sembla: A dintre de les presons, el funcionariat té catalogats els interns segons les molèsties que els ocasionen, segons el nombre de vegades que els fan abandonar el seu despatx o la seva vigilància passiva. Però així com els podrien tenir catalogats, per exemple, de més a menys complicats, la paraula emprada no és aquesta? complicat?, sinó “perillós”. Així, passa que, en un intent de fuga, a l'historial del pres se l'enfila immediatament a l'últim grau, al de “molt perillós”, encara que fins aleshores no hagi ocasionat cap problema. I, qui fa les notes de premsa per enviar als mitjans de comunicació, hi posa immediatament la categoria del pres, que és la que troba escrita en el paper que li passen des del mòdul corresponent, la de “molt perillós”. Així, pot ser que un d'aquests que intenti fugir-se sigui, per què no, una persona innocent condemnada injustament (no oblidem que n'hi ha un tant per cent gens menyspreable), però a partir de llavors “molt perillosa” i que ens faci molta por només perquè ha intentat ser lliure.

Siguin qui siguin, els presos “molt perillosos” són els que acaben al mòdul especial. Per descomptat, hi van a parar els que protagonitzen intents de fuga, però també els que es veuen embolicats en aldarulls. I també els que parlen massa.

Els aldarulls a dintre d'una presó són oficialment provocats sempre, sempre, per un intern. Mai per un funcionari. Això, almenys, és el que diu la nota que s'envia als mitjans de comunicació. La nota –com passa amb la de les fugues? l'emeten els funcionaris.

Naturalment, no hi ha cap intern que tingui la possibilitat de contrastar els fets que acusen tan directament els de la seva condició. D'aquesta manera, el mitjà de comunicació emet el que sent, el que llegeix, el que li envien, i l'opinió pública també entén el que sent, el que llegeix, el que li fan arribar. El ciutadà de mentalitat crítica, que habitualment vol escoltar totes les versions de qualsevol fet una mica polèmic, es conforma curiosament amb el fet explicat només pels funcionaris en el cas de les presons. M'atreveixo a apuntar quin és el mecanisme que manipula l'inconscient del ciutadà tan convençut, perquè és el mateix que va manipular el meu abans de conèixer aquest món sorprenent: es tracta que l'altra opinió no compta perquè el pres “molt perillós” simplement no té paraula. Siguem sincers: no ens el creuríem ni per tot l'or del món.

Vagi per endavant una reflexió feta simplement amb una mica de lògica: els presos poden ser perillósíssims, però no són rucs: jo no he conegut mai cap pres tan estúpid com per embolicar-se a atacar un funcionari, perquè sap que és ell qui té la paella pel mànec. I els presos tenen molt present qui és el més fort; i són autèntics professionals de la supervivència. Per tant, i seguint amb aquesta reflexió que un deix de lògica continua guiant, poso molt en dubte que qualsevol dels fets qualificats de molt greus ocorreguts a dintre d'una presó hagi estat provocat espontàniament per un pres que no

hagi estat múltiples vegades provocat per algú altre, cruelment i a consciència... i això ja és molt més probable, perquè la provocació és l'especialitat, hàbilment cultivada, d'alguns funcionaris.

De vegades, hi ha una mort, i llavors s'obre una investigació seriosa. De morts n'hi ha moltes, però la major part es diu que han estat *naturals*. O suïcidis. Deixem-ho així. N'hi ha algunes, però, que ningú no pot evitar, que transcendeixen a l'opinió pública amb un interrogant planant sobre el cap d'un o diversos funcionaris i, per una vegada a la vida, al carrer ens demanem si hi ha hagut realment una agressió de carceller a encarcerat i que ha acabat amb la vida d'aquest últim. I ens horroritzem pensant que pugui haver passat una cosa d'aquestes a dintre d'una presó "de casa nostra". Aleshores, alguna ONG clama al cel i el cas arriba a la justícia; i la justícia, és clar, en demana testimonis. Si en surten, de testimonis, són comptats, perquè els gats vells saben que, a la presó, callant la gent s'entén i el parlar no duu enlloc. Els ingenus testimonis, doncs, s'armen de valor i parlen, alguns periodistes amb bones intencions els donen suport, alguns funcionaris que estan tips de veure tanta violència, hi posen, en secret i en veu baixa, el seu granet de sorra, fins i tot la Direcció General es proposa arribar fins al final, i hi ha una eufòria col·lectiva, temporal, entre els que creuen que els drets humans també poden arribar a les presons. Sembla que ara sí que aconseguirem que *algú* escarmenti, sembla que ara sí que tot anirà millor.

Però... la Mà Justiciera s'encarrega que tot s'acabi com el Rosari de l'Aurora. No em demaneu de qui o de què parlo perquè no ho sé. Tampoc no us diré com s'ho fa, la Mà Justiciera. Només que coneix perfectament la psicologia humana. Res més.

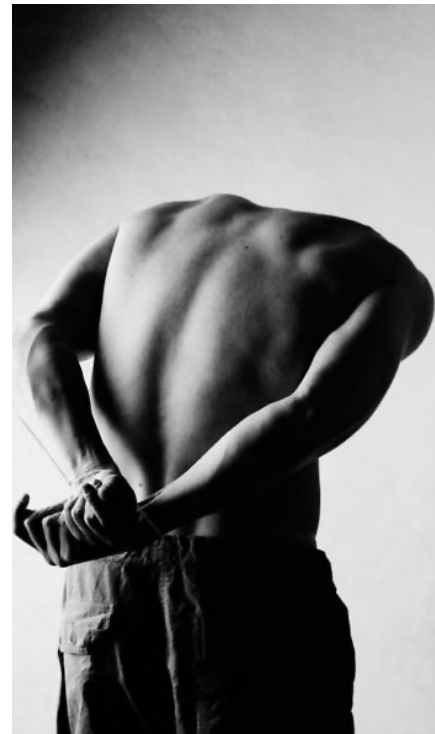
Els que en aquests casos s'han atrevit a parlar, si no són El Vaquilla i surten a les pel·lícules i tenen molt de ressò mediàtic, hauran comès una heroica imprudència i se'n penediran tota la vida. No en sentireu a parlar més, entre altres coses perquè ningú no se'n preocuparà més. M'hi jugo el que vulgueu que, d'aquí a un temps, algú ens dirà que els ha vist al mòdul especial, aïllats, tancats 22 hores al dia, apallissats "perquè oposaven resistència". Seran etiquetats de "molt perillosos" i al final potser s'hi tornaran i tot, a base de rebre cops. Jo, sincerament, en aquestes condicions, em tornaria perillosíssima.

Del mòdul especial no us en parlo perquè no hi he entrat. No hi entra ningú que no hi treballi. D'allà es contenen històries terribles i es parla de gent tancada de manera gairebé hermètica per un màxim de tres mesos que, el dia abans d'acabar el seu càstig, ves quines coses, li ve per fer-ne una de molt grossa que el fa continuar allà durant tres mesos més. I així, fins a l'infinit. O fins al suïcidi. O fins que torni a haver-hi una mort *natural*.

A Terrassa hi ha l'hospital penitenciari. És ple de gent que ve del mòdul especial. El ciutadà crític amb la globalització, la destrucció del planeta i la violència de gènere, no es para, però, a mirar-s'ho. No critico ningú, jo també m'hi incloc,

és cert que hi penso poc i confesso que, ara que m'hi trobo, aprofito aquests articles per fer un examen de consciència del tot necessari.

Algú dirà que s'ho mereixen. Potser sí. Però sàpiga el lector que ara mateix s'hagi identificat amb el que diria aquestes paraules, que no és gaire difícil anar a parar a una presó, per exemple, per equivocació; que, un cop a dins, a la Mà Justiciera li és relativament fàcil manipular una persona privada de llibertat, que només desitja veure una estona, un minut, uns quants segons, el camp, el bosc, el mar. Perquè veure el camp, el bosc, el mar, és un regal de la vida, tot i que nosaltres no ens n'adonem perquè ho tenim sempre a mà. I potser aquesta raó tan humana serà la raó d'esdevenir "molt perillosos"... que és quan el món deixarà definitivament de preocupar-se de nosaltres. ●

g.i. ASSESSORS, S.L.

GESTIÓ INTEGRAL. JURÍDICA. FISCAL. LABORAL

Rambla, 5, 4a planta - 08202 Sabadell
Tels. 937 275 920 - Fax 937 256 456
gestio@giassessors.com

LA
LLAR
DEL
LLIBRE

des de 1.957

INTELECTE
GALERIA D'ART

Pedregar, 10
Telèfon 93 726 51 22
08202 SABADELL